

IZ DANASNJE ŠTEVILKE:

Še močnejše bo gorel ogenj v njihovih pečeh
Južni Korejci zavzeli Pohang, Američani pa Vegvan
Kredit — orodje kontrole nad izpolnjevanjem planskih nalog
Fizkultura — Dopisi — Objave

Leto XI. — Štev. 225. Ljubljana, sreda, 20. septembra 1950 Mesečna naročnina din 50.— Izhaja vsak dan razen ob petkih Cena din 2.—

Novo tekmovalno gibanje železničarjev za hitrejše odpravljanje vlakov

Spomladi so zemunski železničarji začeli tekmovalno gibanje za povečanje povprečne obremenitve vlakov. Tekmovanje se je razširilo po vsej državi in je rodilo lepe uspehe. Med graditvijo socializma nastopajo vedno nova vprašanja, ki jih je treba reševati v prometu. Eno takšnih vprašanj so zdaj načeli zagrebški železničarji. Gre za hitrejše odpravljanje vlakov.

Doslej so potniški in tovorni vlaki še vedno zamujali in navadno iz nepravilnih vzrokov, predvsem zaradi malomarnosti posameznih postajnih uradnikov. Na postajah so bile težave pri prevzemanju vagonov zaradi neurejenosti prevoznih dokumentov in slabo pripravljene nakladanja in razkladanja. Zato je bil obtežen vozov počasen, tiri na postajah so bili zamašeni in zato so nastopale tudi težave pri srečevanju in odpravljanju vlakov.

Železničarji zagrebškega vozlišča so na delovnem posvetu podrobno razpravljali, kako naj bi izboljšali delo, da bi kar najbolj odpravili dosedanje napake, ki so ovirale hitrejše odpravljanje vlakov. Naloga je tem bolj pereča, ker so se železničarji po vsej državi zavezali, da bodo izpolnili petletni plan že letos. Sklenili so, da bo zagrebška postaja Borongaj začela takoj tekmovalno gibanje. Med drugim bodo tekmovali: kdo bo razstavil več vlakov; kdo bo med manevriranjem bolje varoval vagon; kdo bo dosegel, da bodo vlaki vozili bolj redno; kosalj se bodo pri obremenitvi vlakov, dalje, da bodo zadrževali čim manj vlakov pri uvoznem signalu, da bodo dosegli boljše delovno disciplino in krajši obtežen vagonov, da bo manj nepravilnosti pri obračunavanju teže blaga in vagonov, pri odpošiljanju živali in pokvarljivega blaga itd.

Tekmovanje se je začelo 13. t. m. Že prvi dan so dosegli lepe uspehe. V naslednjih dveh dneh so odpravljali že vse vlake popolnoma redno. Pobuda železničarjev na postaji Borongaj je našla močan odmev med drugimi zagrebškimi železničarskimi kolektivi. Na glavnem in vzhodnem kolodvoru so na množičnih sestankih sklenili, da začnejo tekmovali. Tekmovanje se je uspešno začelo. Novo tekmovalno gibanje se bo nedvomno kmalu razširilo iz Zagreba med druge železniške kolektive po državi.

Maršal Tito sprejel predstavnike laburistične stranke

Beograd, 19. septembra. Predsednik zvezne vlade maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je včeraj ob 18. uri sprejel predstavnike laburistične stranke Sama Watsona, Morgana Philipsa in Harryja Earnshawa ter ostal z njimi v daljšem razgovoru.

Predstavniki angleških laburistov so bili nato maršalovi gostje na večerji, katere se je udeležilo tudi nekaj članov Izvršnega odbora Ljudske fronte Jugoslavije. (Tanjug)

LJUDEM, KI BOLEHAJO ZA KOSTNO TUBERKULOZO so se odprla vrata nove bolnišnice v Šempetru pri Gorici

V Šempetru pri Gorici so te dni v novi bolnišnici za kostno tuberkulozo odprli bolnikom prve bolniške sobe. Poslopja nekdanjega tako imenovanega Magdalenskega vzgajališča poleg bivšega Coroninjevega gradu ni več spoznati. Vsega so prezidali, naredili vzdolž širokih svetlih hodnikov prostore bolniške sobe, operacijske dvorane, moderne kopalnice, kuhinje itd., uredili vrh drugega nadstropja namesto strehe na vsej površini udobno ploščad za sončenje bolnikov itd.

V stari Jugoslaviji Slovenija eploh ni imela bolnišnice za kostno tuberkulozo, čeprav je iz leta v leto več ljudi bolehalo za to hudo, dolgotrajno boleznijo in je le malo srečnih našlo mesta v prenapolnjenem zdravilišču v hrvatski Kraljevi. Takoj po osvoboditvi je ljudska oblast odprla v Valodolci pri Kopru moderno bolnišnico za kostno tuberkulozo z več ko 300 posteljami. Po razmejitvi se je ustanova preselila v adaptirano poslopje nekdanje bolnišnice za škrofulozne v Rovinju, dokler niso leta 1948 preselili bolnikov v prostore bivšega Coroninjevega gradu v Šempetru pri Gorici. Treba je bilo težkega dela, preden so opustošeni, zanemarjeni gradnji preuredili v bolnišnico s 60 posteljami, za kar gre zasluga prostovoljnim delavcem iz vrst uslužbenstva ter organizatorjema prof. dr. Bogdanu Breclju in docentu

TOVARNO DUSIKA V RUŠAH SO PREVZELI DELAVCI

Še močnejše bo žarel ogenj v njihovih pečeh

Ruše... Že od daleč zagledaš dimnike Tovarnice dušika. Trate, njive, drevje in strehe okoliških hiš pokriva plast sivega prahu. Črn dim se v čudnih oblikah noč in dan kotali iz dimnikov. V tej tovarni se je kemični delavec dolga desetletja boril za svoje pravice.

Tovarno dušika v Rušah so začeli graditi leta 1916 nemški kapitalisti s ceneno delovno silo — italijanskimi in ruskimi ujetniki. Tovarna je pričela obratovati leta 1918. V njej so zaposlili domače delavce, ki so se takoj ob začetku strnili in ustanovili delavsko organizacijo; leto nato pa Zvezo kemičnih delavcev, ki je zastopala interese zaposlenih.

Nemški kapitalisti so jih izkoriščali. Niso jim hoteli priznati osemurnega delovnega časa. Plačevali so jih slabo — od 3—5 kron na izmeno. Pogoji takratnih delavcev so postajali iz dneva v dan neznosnejši, delavska organizacija pa je postala močna in je zajela delavce stodoletno. Leta 1920 se spominjajo še vsi starejši delavci, Gornik, Zunko, Reš in Fridolin, ko so se zaprla železna vrata ruske tovarne, velika karbidna peč je ugasnila — delavci so stopili v stavko, ki je trajala osem dni. Osem dolgih dni so bili brez kruha, toda ne zaman! Priborili so si osemurni delavnik, boljše urne plače in dopuste od 4—8 dni.

Leta 1923 so v tovarni ustanovili močno Nezavisno delavsko stranko. Pričeli so praznovati 1. maj s popolno prekinitvijo dela v vsej tovarni in tudi pri pečeh. Toda vodstvo podjetja je že prihodnje leto 1. maja zopet uvedlo obratovanje karbidne peči, kar je izzvalo med delavstvom veliko ogorčenje. Leta 1926 — 1. maja — so pretrgali električni vod pri pečeh, tako da za delovni praznik niso obratovali. Na visok vodni stolp so pritrtili veliko rdečo zastavo, kar je pri vodstvu podjetja povzročilo velik preplah. Fridolin se še spominja tistih dni, ko je vihrala zastava na stolpu tri dni, toda nobeden izmed delavcev se ni hotel povzpeti na stolp in sneti simbol borbenega delavstva.

Ob nastopu gospodarske krize so iz podjetja hoteli odpustiti 70 delavcev. Tedaj se je zopet pokazala moč delavske organizacije, ki je uspela doseči, da so delavci ostali v tovarni, skrajšali so le delovni čas na šest ur. Brezposelnost jim je vedno grozila. Le s pomočjo organizacije so uspeli obdržati delavce v tovarni in jih s tem obvarovati brezposelnosti.

Leta 1938 so ustanovili v podjetju prvo celico KPJ, s tem se je delavske gibanje še bolj okreplilo in razredni značaj borbe proti kapitalističnemu režimu se je poostri.

Med delavci v tovarni se je razvijalo tudi kulturno življenje. Leta 1921 so ustanovili kulturno društvo »Svoboda«, ki je bilo v času šestojanuarske diktature razpuščeno. Leta 1936 so ustanovili novo kulturno organizacijo »Vzajemnost«, ki je bila leta 1938 razpuščena, ker je bila v zvezi s španskim borbom Mihom Pintarjem. Društvo »Vzajemnost« je postavilo v Rušah spomenik žrtvam dela.

Tudi dobo okupacije imajo ruski delavci zapisano v svoji zgodovini. V narodnoosvobodilni borbi je dalo življenje deset članov kolektiva, medtem ko so štirje padli kot talci, pet pa jih je umrlo v koncentracijskem taborišču.

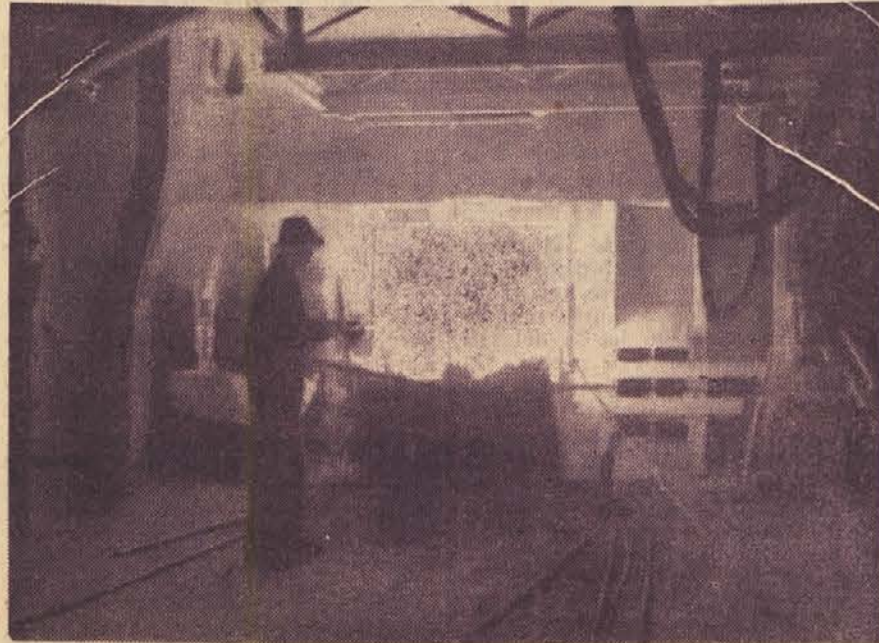
Danes kolektiv Tovarnice dušika pri svojem delu v proizvodnji dosega velike

uspehe. Proizvodnja stalno narašča, kvaliteta izdelkov se izboljšuje. Prešli so že na proizvodnjo raznih artiklov, ki smo jih prej uvažali. Izdelki, ki jih dobivamo iz te tovarne, se že kosajo z inozemskimi in jih večkrat tudi prekašajo. Letos v tovarni že izdelujejo za domače potrebe kalcijev dianamit, ki ga uporabljamo za desinfekcijo.

Borba za plan v Tovarni dušika je ne navadno težka, toda delavci zmagujejo

mu bodo pomagali pri upravljanju podjetja najstarejši člani kolektiva: Franc Gornik, ki dela v podjetju 30 let in ima naziv novatorja in racionalizatorja, Rudolf Zunko, ki dela v podjetju že 33 let, devetkratni udarnik Srečko Bratoš in drugi. Francu Rešu, ki dela v podjetju že 30 let, pa so zaupali mesto predsednika upravnega odbora.

Spominsko ploščo so pritrtili nad vhodom v tovarno. Zgodovinskemu tre-

Noč in dan žari karbidna peč

kljub težavam. Letos so uspeli izpolniti plan po količini s 118%, po vrednosti pa s 124%. Proglasili so 120 udarnikov, imajo pa tudi večje število novorajev in racionalizatorjev, ki so samo v preteklem letu prihranili skupnosti okrog 36 milijonov dinarjev.

V nedeljo 17. septembra so se pred vhodom v tovarno zbrali delavci. To pot pa niso prišli zahtevati svojih pravic kot pred 30 leti. Prišli so, da prevzamejo ključ podjetja v svoje roke. Zaupali so jih Janku Fridolinu, racionalizatorju in udarniku, ki dela v podjetju že 23 let kot star borec za delavske pravice. Nje-

nutku — odkritju plošče — so med drugimi prisostvovali tudi osiveli starci, ki so se oprali na palice — upokojeni delavci. Ogenj karbidne peči je danes še bolj žarel in osvetljeval njihove izčrpane obraze. Nepremično so zrli v ta ogenj... Živo so jim vstajali v spominu dnevi stavk, dnevi, ko so pred več ko 20 leti pretrgali električni vod te karbidne peči in ugasnili ogenj; ko so pritrtili na visok vodni stolp rdečo zastavo!

Tudi danes je plapolala v vetru!... Delavci so jo pritrtili na čast novemu zgodovinskemu dnevu, ki ga bodo v bodoče praznovali vsako leto kot spomin, ko so postali gospodarji tovarne. — B. P.

Ostra borba med tekstilnimi brigadami

V prvi polovici drugega republiškega tekmovalnega je med predilniškimi brigadami brigada »Podgornik« iz Mariborske tekstilne tovarne izpolnila plan od 1. do 15. t. m. s 116,9%. Na eno vreteno izdelala 22,33 gramov preje v eni uri. Brigada Rimc iz Litije ima povprečno dnevno produkcijo samo za en gram slabšo na vretensko uro od Podgornikov. Rimčeva brigada vodi ostro borbo ne le s Podgornikovo, temveč tudi z brigadami: Klampfer, Kerum, s Koroščevo iz MTT in z brigado Jelen iz Predilnice in tkalnice Maribor, ki si je v prvem republiškem tekmovalnem priborila prvo mesto. Storitnost na vreteno v eni uri in izpolnjevanje plana sta skoraj v vseh navedenih brigadah enako preokračena, zato bo med temi predilniškimi brigadami v pri-

hodnjih dneh borba še bolj zanimiva. Tkalska brigada Strgar iz St. Pavla pri Preboldu je postavila dne 15. t. m. nov rekord v izkoriščanju avtomatskih statev; dosegla je 96,4% izkoriščanja avtomatskih statev. V tkanju hlačevine vodi brigada Prešeren (MTT), ki pri 91% izkoriščanju strojev povprečno (komulativno) izpolnjuje plan za 116,2%. Ostra borba v tkanju hlačevine se še nadaljuje med brigadami Cankar in Pohorski bataljon iz MTT Maribor ter brigado Polreč iz Tkalnice hlačevine Celje. Na navadnih statevih vodi brigada Merše (Medvode), ki se vidno dviga na vodilno mesto in je v 15dnevem tekmovalnem dosegla povprečno izkoriščanje navadnih statev za 84%, kar pomeni 116,6% izpolnitve plana. Jurišna brigada (Inteks) se zaveda, da ima nekoliko nizko planirano izkoriščanje statev, dokazuje pa, da hoče ne le najvišje presegati plan, temveč tudi doseči največje povprečje v izkoriščanju statev. Dosegla je že 83,1%. Brigada »Kozara« (MTT Maribor) se še vedno bori za naziv najboljša tkalske brigade Slovenije. »Kozara« bo skoraj prehitela brigado »Prvo« iz MTT, ki ima malenkostno nižje planirano izkoriščanje statev, zato pa ima za 0,6% večje izpolnjevanje komulativnega plana. Visoko presegajo plan tudi brigade iz Predilnice in tkalnice Maribor, Tržič itd.

V ZAGREBU JE GLASovalo ZA LJUDSKO FRONTO 98,09% VOLIVCEV

Zagreb, 19. septembra. Po podatkih mestne volivne komisije je glasovalo pri volitvah v mestni ljudski odbor in rajonske ljudske odbore 98,41% vpisanih volivcev. Od skupnega števila volivcev je glasovalo za kandidate Ljudske fronte 98,09%, v skrinjico brez liste pa 1,91%. Najbolj množično so se volitev udeležili volivci V. rajona, kjer je glasovalo 99,21 odstotkov vpisanih volivcev.

SPREJET JE NAČRT ZAKONA O PREPOVEDI NOŠENJA ZARA IN FEREDŽE

Sarajevo, 19. sept. V soboto je bila seja vlade LR Bosne in Hercegovine, na kateri so obravnavali in sprejeli načrt zakona o obrtništvu in zakona o prepovedi nošenja feredže in zara. Vlada bo ta dva zakonska načrta predložila Ljudski skupščini LR Bosne in Hercegovine, ki je bila sklicana na zasedanje za 26. september letos.

Nekaj pripomb h kritiki ljubljanskega trga

Po tolikih polemiki v našem časopisu o preskrbi ljubljanskega trga z zelenjavo izgleda, da bomo končno še pred novo setveno sezono le prišli v oko vzroku slabo preskrbljenega tržišča z zelenjavo in povrtnino. Do sedaj so imeli več ali manj besedo potrošniki, zanimivo in važno pa je tudi mnenje proizvajalcev o tem problemu, na katerih rovaš pada mnogo očitkov.

Največ upravičene kritike je padlo predvsem na nepravilno sorazmerje med setvenimi površinami z zelenjavo in povrtninami ter žitom in krmilskimi rastlinami v najbližji okolici Ljubljane. Skoro v vseh dosedanjih člankih smo imeli priliko čitati, da je za tako stanje kriv ta ali oni forum, ki je slabo planiral, drugi pa zavračajo krivdo na proizvajalce same, češ, nočejo pridelovati zelenjave. Morda je res nekoliko kriv kateri od odgovornih forumov, toda to navsezadnje na spremembo stanja ob sedanjih pogojih, v katerih delajo proizvajalci, ne bi odločilno vplivalo.

Predlogi so torej vsi enotni: nesorazmerje setvenih površin v bližini Ljubljane spremeniti v korist zelenjavi in povrtninam. Ako bodo planski organi ostali samo pri tem, da bodo določili le večje površine za setev zelenjave, potem se lahko vse člankarji pripravijo, da bodo tudi drugo leto lahko pisali o podobni krizi na ljubljanskem trgu. Niso tako zaostali naši kmetje, da ne bi znali preračunati, kaj jim donaja večje dohodke: na en hektar posejano žito ali zelenjava. Zakaj pa kljub temu potem kmetje in združniki ne gojijo zelenjave, ampak se držijo starega sorazmerja, je več vzrokov:

Za gojenje zelenjave in povrtnine je potrebnih mnogo več kvalificiranih delovnih moči, kakor pri navadnem kmetovanju. Preračunano je, da mora biti pri res dobrem vrtnarstvu na enem hektaru do šest kvalificiranih delavcev. Kako pa je z delovnimi močmi v okolici Ljubljane? V jezenski kmečki delovni združi pride na enega delovnega člana čez 4 ha obdelovalne zemlje, v Savljah preko 3,5 ha in v Tomačevem nekaj čez 3 ha. Spričo pomanjkanja delovnih moči ne moremo zahtevati niti, da je polje lepo obdelano, ne moremo pa pričakovati še zvečanja hektarskega donosa. Res je, da so pomanjkanje delovnih moči nadomestili, kolikor se je dalo, poljedelski stroji. Jezenska združba ima dva traktorja z devetimi različnimi kmetijskimi stroji. Tudi v Savljah in Tomačevem imajo traktor in nekaj strojev, toda vse to ne zadostuje niti pri sedanjem načinu kmetovanja, pri vrtnarstvu pa je treba le več drobnega fizičnega dela.

Včasih je bilo samo na Ježici poleg vseh domačih sinov in hčera še preko 40 hlapcev in dekel. Zdalj teh ni več, pa tudi večina kmečkih sinov in hčera je odšla v industrijo. V združi je komaj sedem mlajših ljudi izpod 25 let, največ jih je starih čez 50 let. Naj navedem konkretne primere.

Na največjem gruntu na Ježici, t. j. pri Gorisku, je včasih delalo deset do enajst ljudi; ob posebnih delih so pa še najeli. Seveda niso bile vse te delovne moči stodoletno sposobne, toda k nim drugim povprečno 75%. Z vso zemljo vred sta s tega grunta stopili v združo le mati in hči, ostali pa so šli v industrijo, šole itd. Večina kmečkih gospodarstev, kjer je bilo včasih mnogo več ljudi, je šlo v združo s precej okrnjenim številom delovnih moči. Ne mislim s tem reči, naj delovna sila s kmetov ne odhaja v industrijo, saj vsi vemo, kaj v graditvi socializma pomeni industrializacija. Hočem reči le, da je poleg povečanja setvene površine v korist zelenjavi treba gledati zlasti na to, da bo tudi nekaj mlajše generacije ostalo pri kmetovanju. Tista delovna sila, ki je po nepotrebnem zaposlena v administraciji, pa naj se vrne v združe.

Malo drugačne so težave z delovno silo na državnih posevstvih in ekonomskih. Vzemimo za primer Pšato (mislim vse tri skupno: Jablan, Mengeš in Pšato).

Letos je na ljubljanski trg pripeljala 45 ton paradiznikov, 35 ton paprike, 30 ton solate, 10 ton zelja, 10 ton rdeče pese, vrtnarskih sadik za nadaljnje gojenje 150.000 komadov, krompirja 25 ton, 1200 piščancev, 21.000 valilnih jajc in 14.000 komadov jaje za konzum; mleka in mlečnih izdelkov za okoli 50.000 litrov, 15 ton žive teže prašičev in 18 ton žive teže goveda. S tem pa letošnja oddaja še ni zaključena. Pšata je torej ogromno prispevala za preskrbo Ljubljane. Tudi glede hektarskega donosa so v mnogem dosegli velike uspehe. Hektarski donos paradiznikov je bil 43 ton, paprike čez 30 ton, solate zaradi suše le 12 ton, zelja 15 ton, rdeče pese 20 ton in krompirja 18 do 22 ton. Lani, ko je bilo dovolj dežja in delovnih moči, so pridelali povprečno 30 ton razne zelenjave in 80 ton paradiznikov na hektar.

Zaradi pomanjkanja delovnih moči niso mogli obrati strobovca fižola, da bi ga poslali na trg. Čebule in česna niso sadili. Pravijo, da je pametneje, da to sadijo v Prekmurju, kjer je ugodnejši teren, sadež pa je primeren za transport, dočim bo Pšata ljubljanski trg zalagala le bolj z zelenjavo, ki ne prenese dolgega prevoza. 180 ton krompirja, ki je

(Nadaljevanje na 3. strani)

Poslopje nove bolnišnice za kostno tuberkulozo v Šempetru pri Gorici

Protiofenziva na skrčeni fronti se nadaljuje

Južni Korejci zavzeli Pohang, Američani pa Vegvan

Uradno vojno poročilo osme armade, objavljeno ob 14. uri, javlja:

Enota 24. divizije, ki je danes prekorčala Naktong na področju 10 km južno od Vegvana, je čez dan držala mostičke. Čim je prekorčala reko, je sovražnik začel silovito napadati, bil pa je odbit. Popoldne so ameriške čete napredovale 1500 metrov proti severu.

Drugi elementi 24. divizije, ki so razmešeni vzhodno od reke in ki napredujejo severno proti Vegvanu, so danes popolnoma prispele v Vegvan in severno od mesta. Nasproti zelo močnemu odporu sovražnika je polk 2. divizije danes dopoldne zavzel koto 201, ki leži 8 km severozapadno od Vegvana. Bolj proti severu so elementi divizije, ki so prekorčali Naktong in postavili mostičke, zadeli samo na šibek odpor.

Na sektorju 25. divizije so ameriške čete naproti močnemu sovražniku, ki se je utrdil jugozapadno od Hamana, napredovale okrog 1 km. Drugi elementi so navzile sporadično, vendar zagrizenemu odporu napredovali do 3 km.

Enote, ki drže na cesti Tegu—Kunvi Pjongshuing, so zavrnile danes močne sovražnikove napade. Elementi 6. južnokorejske divizije se sedaj bore južno od Uhsunga proti severnokorejskemu bataljonu, ki ima v podporo 3 tanke ter je od danes dopoldne obkoljen. Elementi 1. južnokorejskega korpusa so dosegli neko višino južno od Kidžija. Velik del 3. divizije je prekorčal reko Hiongsan jugozapadno od Pohanga.

Mostičke na zapadni obali Naktonga razširjeno

Dopisnik AFP poroča, da držijo Združeni narodi tri mostičke na zapadni obali Naktonga. Druga ameriška divizija, ki je večeraj postavila mostičke zapadno od Cangnionga, je nekaj svojih elementov usidrala 4 in pol km bolj na sever. Ameriško mostičke na zapadni obali nasproti Cangniongu, je bilo danes znatno ojačeno navzile sovražnemu odporu, ter se razteza 600 m v globino.

Na sektorju zapadno od Jongsana, t. j. na južnem kolenu reke, enote 2. divizije, katerim je danes dopoldne uspelo zavzeti hrib 201, dalje napredujejo v jugozapadni smeri proti izlivu reke Nam v Naktong. Pri tem so zadele na precejšen odpor sovražnika.

Na severnem sektorju, t. j. nad čangnionskem področju, je desno krilo 2. divizije davj zajelo: 74 topov, veliko količino municije in pušk. Puške so bile iste nove in v zabojih ruskega porekla.

Ameriške čete pred Seulom

Mornarji so danes dopoldne med svojim napredovanjem po cesti proti Seulu onesposobili 14 severnokorejskih tankov. Dve križarki sta dvignili sidro v Inčonu in ponovno začeli bombardirati sovražne postojanke za letališčem Kimpo.

Po izjavi zastopnika ameriškega obrambnega ministrstva so bile čete 1. ameriške pehotne mornariške divizije danes ob 12. uri in 30 minut pripravljene prekorčati reko Han in vstopiti v Seul. Zastopnik je dodal, da ne poročajo o nikakem premikanju severnokorejskih čet severno od 38. vzporednika proti Seulu.

Poročilo Williama Rileya

Trygve Lieju o arabskih beguncih v Palestini

Lake Success, 19. sept. AFP poroča, da je poslal William Riley, kateremu je bilo od OZN poverjeno nadzorstvo nad izvajanjem premirja v Palestini, Trygve Lieju poročilo, v katerem navaja verzije Egipta, Izraela in arabskih beguncev, da je bil izgnan del beguncev z ozemlja Izraela.

Po egiptski verziji in verziji arabskih beguncev so izraelske vojaške oblasti izgnale s svojega ozemlja 4000 Beduinov, ki so živeli v Negevu in Elaudži. Poleg tega je bilo marca t. l. izgnanih 1000 Arabcev v cono Gaze, ki je pod nadzorstvom Egipta. General Riley v svojem poročilu ni izrazil svoje osebne sodbe o vsebini teh vesti, ki so v nekaterih točkah v popolnem nasprotju.

Britanija ustavila izvoz orodnih strojev v Sovjetsko zvezo in države Vzhodne Evrope

London, 19. septembra (Tanjug). Britanska vlada je sklenila ustaviti izvoz orodnih strojev za ZSSR in države Vzhodne Evrope, dokler se ne bo ugotovilo, če so ti stroji potrebni za obrambne načrte Velike Britanije, Britanske skupnosti narodov in držav Severnoatlantskega pakta.

Sklep o tej prepovedi je sporočil večeraj v Spodnjem domu britanski minister za trgovino Wilson, ki je poudaril, da so dogodki letošnjega leta prisilili vlado, da je izvedla revizijo svoje izvozne politike. Wilson je govoril v debati, ki jo je začela opozicija, ter zahteval ustavitve vsakega izvoza orodnih strojev in drugega blaga, ki bi lahko služil za večanje vojaške moči vzhodnoevropskih držav.

Zakon o podaljšanju vojaške službe v Britaniji stopil v veljavo

London, 19. septembra. Reuter poroča, da je britanski Gornji dom odobril vladi zakonski načrt o podaljšanju vojaške obveznosti v Britaniji od 18 mesecev na 2 leti. Ker je spodnji dom že odobril ta zakonski načrt, je dobil s sprejetjem v Gornjem domu zakonsko moč.

Severnokorejsko poročilo govori o srditih borbah na vseh fronti

V poročilu severnokorejskega glavnega štaba je rečeno, da se severnokorejske sile na vseh delih fronte srdito bore z ameriškim in južnokorejskim četami. Severnokorejske enote odbijajo protinapade ter povzročajo izgube ameriškim in južnokorejskim četam.

V poročilu je nadalje rečeno, da so severnokorejske pomorske enote zadele z več topniškimi izstrelki ladjo v bližini Ongđina. Severnokorejska obalna obramba je sestrelila pri Inčonu 15. in 16. septembra dva ameriška lovca.

VARNOSTNI SVET JE RAZPRAVLJAL

o Mac Arthurjevem poročilu o položaju na Koreji

Sovjetski predlog, da bi najprej razpravljali o Formozi, odklonjen

Lake Success, 19. sept. (Tanjug). Na sinočnji seji Varnostnega sveta je predlagal predsednik britanski delegat Gladwyn Jebb naslednji dnevni red: poročilo generala Mac Arthurja o položaju na Koreji, vprašanje Formoze in egiptska pritožba proti Izraelu zaradi izгона palestinskih Arabcev.

Razpravo o sprejetju dnevnega reda je otvoril sovjetski delegat Jakob Malik, ki se je odločno upr vprašanju poročila Mac Arthurja o položaju na Koreji. Dejal je, da delegati niso mogli prebrati tega poročila in je zameril, ker poročilo ni bilo prevedeno v ruščino. Ameriški delegat,

S seje Varnostnega sveta. (Od leve proti desni): Malik, Trygve Lie, Gladwyn Jebb, asistent generalnega sekretarja Zinčenko in Warren Austin

je dejal Malik, vztraja pri vprašanju Mac Arthurjevega poročila zato, ker hoče odvrniti pozornost VS od Formoze.

Ameriški delegat Warren Austin je nato predlagal, da bi Mac Arthurjevo poročilo prebrali, ni pa zahteval, da bi razpravljali o njem že na tej seji.

Ko je predsednik Gladwyn Jebb hotel dati na glasovanje sprejete dnevnega reda, je egiptski delegat Fawzi Bej zahteval, naj se egiptska pritožba proti Izraelu zaradi izгона palestinskih Arabcev obravnava pred Formozo.

Po dveurni razpravi je VS sklenil z 10 glasovi proti enemu (Sovjetska zveza), naj se kot prva točka prebere poročilo generala Mac Arthurja o Koreji.

Predsednik Gladwyn Jebb je nato sporočil, da bo VS začel razpravljati o korejskem vprašanju in je pozval predstavnika Južne Koreje, naj zavzame mesto. Temu se je upr Malik, ki je zahteval prednost za sklep, da se pokliče delegat LR Kitajske zaradi sodelovanja pri razpravi o Formozi. Ko je Svet odklonil Malikovo zahtevo, je začel ameriški delegat Warren Austin brati poročilo generala Mac Arthurja. Med prevajanjem poročila je Austin predložil članom sveta orožje, zaplenjeno na korejski fronti.

V Mac Arthurjevem poročilu je rečeno, da so na korejski fronti zaplenili sovjetski material z datumom proizvodnje 1949 in 1950. V poročilu

Severnokorejske sile se na vseh delih fronte umikajo, le na sektorju pri Teguju in zapadno od Masana nudijo večji odpor.

Po poročilu radia Fenjang vodijo severnokorejske sile težke boje vzhodno od Inčona in letališča Kimpo proti ameriškim četam, ki se skušajo prebiti proti Seulu. Radio Fenjang dodaja, da imajo ameriške čete izgube.

Misija svetovne zdravstvene organizacije za Korejo

AFP poroča, da je svetovna zdravstvena organizacija imenovala posebno komisijo, ki bo odpravila na Korejo, da prouči načrt za pomoč civilnemu prebivalstvu. Misija ima pet skupin zdravnikov in drugega osebja iz Evrope in ZDA.

se nadalje omenjajo sovjetske dobave municije in opreme Severni Koreji pred umikom sovjetskih okupacijskih sil decembra 1948. Mac Arthur pravi v svojem poročilu, da Sovjetska zveza te dobave odkrito priznava, vendar pa trdi, da je bil ves material, ki ga severnokorejske sile uporabljajo v sedanjih bojih, dobavljen pred sovjetskim umikom iz Koreje in da po tem ni bilo več sovjetskih dobav.

V Mac Arthurjevem poročilu se nadalje trdi, da se na strani severnokorejskih sil bori proti silam OZN v Koreji okrog 140.000 Korejcev, ki so sodelovali v kitajski narodnoosvobodilni vojni. Ni nikakega strdila, je

rečeno v poročilu, o neposrednem ali odkritem sodelovanju LR Kitajske v korejskem spopadu.

Po prevodu Mac Arthurjevega poročila je Malik izjavil, da je predložitev orožja Svetu navadno izzivanje ameriške delegacije, da bi odvrnila pozornost sveta od ameriškega napada v Koreji in na Formozi. Malik je nato prebral dve brzojavki zunanjega ministra Severne Koreje, v katerih protestira proti ameriškemu bombardiranju tovarni in civilnih prometnih sredstev. Nato je Malik govoril o uničevanju korejske industrije in »hudi usodi« korejskih beguncev v taboriščih, ki jih je organiziralo enotno poveljstvo Združenih narodov.

Po Malikovem govoru je bila seja končana, prihodnja pa preložena za nedoločen čas.

Indija predložila resolucijo

za sprejem zastopnika LR Kitajske v Organizacijo združenih narodov

Lake Success, 19. sept. AFP poroča, da je indijska delegacija v OZN vložila predlog resolucije za Generalno skupščino, s katero zahteva sprejem zastopnika LR Kitajske v OZN. V načrtu resolucije je rečeno, da edino vlada LR Kitajske danes upravlja ozemlje Kitajske, Generalna skupščina naj priporoči vsem organom OZN, da sprejmejo zastopnike vlade LR Kitajske kot edine kitajske zastopnike.

kovnjakov držav Britanske skupnosti narodov. Na konferenci, ki bo trajala štiri dni, bodo govorili o naporih držav udeleženk za znižanje dolarskih stroškov, kakor tudi o vplivu mednarodnega položaja na njihovo gospodarstvo in medsebojno trgovino.

Konferenca Brit. skupnosti narodov

London, 19. septembra (Tanjug). Tu se je začela konferenca ministrov stro-

Nesoglasja v ZDA zaradi prepovedi pošiljanja strateških surovin v vzhodnoevropske države

Washington, 19. sept. United Press poroča: Administrator uprave za gospodarsko sodelovanje Paul Hoffman je opozoril Kongres, da bi lahko prepoved o pošiljanju strateških surovin v vzhodnoevropske države spravila v nevarnost program Marshallova načrta. Drug predstavnik uprave za gospodarsko sodelovanje je bil izjavil, da bi ta sklep uničil trgovino med zapadnimi in vzhodnimi državami Evrope, ZDA pa bi izgubile nad milijardo dolarjev.

Ameriški senat je sprejel te prepoved kot dopolnitev zakonskega načrta o odobritvi naknadnih kreditov za obrambo v znesku 10 milijard dolarjev.

Po tej dopolnitvi bi ZDA lahko ustavile vse dobave po Marshallovem načrtu državi, ki bi pošiljala vzhodno-

evropskim državam orožje ali surovine za proizvodnjo drugega vojnega materiala.

Truman podpisal zakon o imenovanju Marshalla za obrambnega ministra

Washington, 19. sept. AFP poroča: Predsednik Truman je podpisal zakon, ki pooblašča generala Georgea Marshalla, da lahko opravlja dolžnosti obrambnega ministra ZDA. Uradna lista o imenovanju je bila predložena v potrditev senatu.

Sprejetje zakona o imenovanju generala Marshalla je bilo potrebno zaradi tega, ker po ameriških pravnih predpisih osebe, ki so bile v vojaški službi zadnjih deset let, ne morejo biti imenovane za obrambnega ministra ZDA.

Izjava delegacije laburistične stranke pred odhodom iz Jugoslavije

Beograd, 19. sept. (Tanjug). Davi je delegacija laburistične stranke odpotovala z letalom v London. Na letališču so britanske goste sprejeli zastopniki Ljudske fronte Jugoslavije generalni sekretar dr. Blagoje Nešković in sekretar Mile Jovičević, predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj in predsednik Izvršnega odbora Ljudske fronte Beograda Ninko Petrović.

Pred odhodom je dal generalni sekretar laburistične stranke Morgan Philips tole izjavo v imenu delegacije:

»Preden zapusti Jugoslavijo, želi delegacija britanske laburistične stranke izraziti svojo hvaležnost in priznanje narodu Jugoslavije za topli sprejem. Ves čas svojega bivanja je bila delegacija povsod prisrčno sprejeta in dane so ji bile vse možnosti, da na kraju prouči živ-

ljenjski standard ljudstva, industrijsko proizvodnjo in upravljanje podjetij kakor tudi vse drugo, kar je delegacija želela spoznati. Obiskala je zapor v Sremski Mitrovici, kjer je popolnoma svobodno zastavljala vprašanja in dobivala odgovore. Delegacija je imela tri sestanke s člani Izvršnega odbora Ljudske fronte. Diskusije so bile ves čas iskrene in so potekale v prijateljskem vzdušju. Britanska delegacija je dala tudi pojasnila o politiki in dejavnosti laburistične stranke.

Zadnji dan bivanja v Jugoslaviji je delegacija sprejel maršal Tito.

Na prihodnjem sestanku Izvršnega odbora laburistične stranke bo delegacija podala izčrpano poročilo o razgovorih, ki jih je imela v Jugoslaviji, in izkušnjah, ki jih je dobila.

INFORMBIROJEVSKE METODE sestavljanja „resničnih poročil“

Informbirojevski tržaški listič o slovenski »Delo« nudi pravo lepe primere, kako se sestavlja informbirojska »resnica«. Nekaj strogo obveznih psovok (kar kaže njihovo visoko kulturo), nekaj »citatom« iz izjave zaradi tega, da izgleda stvar bolj verodostojna in kopica zaključkov bujne informbirojske fantazije preprostitih in grobih laži, vse skupaj dobro premešano in poorhu še zabeljeno s frazami — to je višek informbirojske resnice.

Lep primer tako sestavljenega članka je v zadnji številki »Dela« pod naslovom »Kardelj je nedomno izjavil, da podpira ameriški napad na Korejo; in podnaslovom »Tito fašisti so nehali slepomiti: jasno so izjavili, da ne podpirajo korejskega ljudstva, da so proti n. o. b. na Koreji, da odobrovaajo zločine okupatorjev in njihova prizadevanja za razširjenje spopada — Kardelj je priznal, da Tito igra na Balkanu vlogo Singman Reaja«.

Članek se prav za prav začne tam, kjer so po vrstnem redu našteje psovke na račun jugoslovanskih narodov: »V tej »čedni« družbi ni mogel izostati Tito s svojo tolpo vohunov, morilcev, poklicnih razbojnikov in sleparjev...« To je torej prva točka informbirojskega recepta za sestavljanje resnice. Takoj nato sledi druga. Ko našteva zaključke iz izjave tovariša Kardelja, pravi na primer med drugim sledeče: »Kardelj je dejal... 4. da je Jugoslavija v položaju Južne Koreje itd. »nedolžne ončice« ki jo skuša »sovjetski imperializem požreti«. 5. da zato Tito fašistična vlada ne more biti solidarna s korejskim narodom in da ga ne bo podprla.« Torej tudi druga točka recepta je zelo preprosta: citiraj kot izloček zaključke svoje informbirojske fantazije.

Vsak, kdor je bral Kardeljevo izjavo in kdor količkaj pozna položaj v Jugoslaviji, dobro ve, da je primerjava Jugoslavije z Južno Korejo nesmisel, kakršnih se lahko rodi samo v glavi informbirojskega pisarja. Tovariš Kardelj pravi v svoji izjavi dovolj jasno:

Zahvala tržaških prosvetnih delavcev

Ljubljana, 19. septembra.

Prosvetni delavci iz Trsta, ki so se udeležili poučne ekakurzie po Jugoslaviji, so ob zaključku potovanja poslali Centralni upravi Saveza prosvetnih radnikov zahvalno pismo, v katerem so napisali med drugim:

Z velikim zadovoljenjem smo neposredno na mestu samem ugotovili ogromen gospodarski in kulturni napredek narodov Jugoslavije. Občudujemo edinstveni polet delovnega ljudstva in njegovo odanost in vztrajnost pri graditvi socialistične domovine.

Posebno moramo poudariti zglede in dosledno izvajanje enakopravnosti med narodi v FLRJ, kakor tudi do narodnih manjšin ki jim ljudska oblast brez razlike daje vso materialno in moralno pomoč za neoviran gospodarski in kulturni razvoj.

Enodušno izjavljamo, da bomo kakor doslej tudi naprej vzdrževali in krepiли kulturne vezi z vsemi narodi Jugoslavije — predvsem z matičnim slovenskim narodom.

Zavedamo se, da bomo le tako mogli izboljšati kulturno in politično enakopravnost slovenskega ljudstva v Trstu.

Z ogorčenjem obsojamo kominformistično kampanjo laži in obrekovanj proti novi Jugoslaviji in smo prepričani o pravilni poti Jugoslavije pri graditvi socializma. Prosvetni delavci smatramo borbo proti klevetam za svojo moralno dolžnost in obljubljam, da bomo ob vsaki priložnosti širili resnico o Jugoslaviji in utrjevali zaupanje našega delovnega ljudstva vanjo.

V. KOROŠKI FESTIVAL V GUŠTANJU

Od 17. do 24. septembra koroški kulturni teden. Od 17. do 24. septembra razstava gospodarske dejavnosti in NOB. V kulturnem tednu uprizori SKUD »Prežihov Voranc« iz Guštanja »Miklovo Zalo« v letnem gledališču na Ravnah. 24. septembra: Festivalni dan — praznik svobodne Koroške. — Nastopijo umetniška društva iz vse Slovenije in pevski zbor koroških Slovencev.

Vabimo ljubitelje kulturnih prireditev in vse prijatelje Slovenske Koroške, da se udeležijo festivala v čim večjem številu. Na železnih odbojen 50 odstotni popust. V nedeljo 24. t. m. bo vozil iz Celja in nazaj posebni vlak.

Priljubljeni odbor.

Vietnamski borci zavzeli francosko oporišče ob kitajski meji

Hanoj, 19. sept. AFP poroča: Od delki vietnamskih oboroženih sil so napadli in zavzeli francosko utrjeno oporišče Songko, ki leži na vietnamsko-kitajski meji ob cesti Naosang—Langson. Napad je bil izveden s podporo topništva. Francoska posadka je imela 50 mrtvih in 100 ranjenih.

Avstrija sklenila apelirati na OZN zaradi namenitve mirovne pogodbe

Dunaj, 19. sept. Iz dobro obveščenih virov se je zvedelo, da razmišlja avstrijska vlada o možnosti predložiti vprašanja Avstrije OZN. Predlog naj bi imel obliko apela, na temelju izvedenega referendumu med avstrijskim prebivalstvom.

Mednarodni kongres psihiatrov

Pariz, 19. septembra. Reuter poroča, da bo ta teden v Parizu mednarodni kongres psihiatrov, ki se ga bo udeležilo okrog 2000 delegatov iz 46 držav. Kongresa se bodo udeležili tudi delegati iz Jugoslavije. Ob kongresu bo tudi razstava, ki bo pokazala napredek psihiatrije v zadnjih 50 letih, ter razstava slikarskih del umstveno nepravnovnešenih.

Program UNESCO za tehnično pomoč

Pariz, 19. septembra (Tanjug). Organizacija OZN za znanost, kulturo in prosveto UNESCO je izdelala program za tehnično pomoč 12 državam Azije, Amerike in Afrike v vrednosti 860.000 dolarjev. Program te pomoči, ki je določena za tehnični in industrijski pouk, odpravo nepismenosti in ustanovitev središč za znanstveno raziskovanje, se bo začel izvajati oktobra tega leta. Med državami, ki bodo dobile podporo UNESCO so: Ekvador, Mehika, Irak, Perzija, Libanon in Libija.

Kredit - orodje kontrole nad izpolnjevanjem planskih nalog

Pravilno izvrševanje kreditnega plana temelji med drugim tudi na najtesnejšem sodelovanju koristnikov kredita s kreditnimi podjetji. Zaradi lažjega in hitrejšega poslovanja je med tema dvema neobhodno potrebno doseči popolno soglasje v pogledu obravnavanja vseh kreditnih problemov. Med komiteti in kreditnimi podjetji mora torej vladati dolženo medsebojno sodelovanje. V naslednjem navajamo, kakšno naj bo to sodelovanje.

Bančni sistem ima v današnji stvarnosti bistveno drugačne funkcije kakor pa jih je imel bančni sistem stare Jugoslavije ter se bistveno razlikuje od kapitalističnega sistema bank. Razlika ni v številu funkcij, ki so znatno razširjene, temveč v vsebini teh funkcij. Ena glavnih nalog našega bančnega aparata je, mobilizirati vsa začasno prosta denarna sredstva in jih v skladu z nalogami, ki so postavljene s splošnim državnim gospodarskim planom, porazdeliti tako, kot je najpotrebnejše, seveda ob istočasni kontroli. Medtem ko je kredit v kapitalističnem sistemu sredstvo za doseganje profita, je pri nas njegova vloga bistveno drugačna. Po kreditnem planu na eni strani mobiliziramo prosta denarna sredstva iz gospodarstva, odnosno ob prebivalstva, po drugi strani pa razporejamo ta sredstva na posamezne koristnike z namenom omogočanja izvrševanja njihovih proizvodnih nalog. Kredit je potemtakem elastično orodje za načrtno povečevanje in zmanjševanje vseh plačilnih sredstev v narodnem gospodarstvu in dalje orodje za kontrolo nad potekom izpolnjevanja planov in utrditve gospodarskega računa, kar je eno glavnih načel socialistične ekonomike. Kredit je končno tudi orodje za izpodiranje kapitalističnih elementov v gospodarstvu ter služi kot pomoč pri preobrazbi drobne blagovne proizvodnje v socialistično.

Kredite odobravamo podjetjem pod določenimi pogoji. Vsi ti pogoji so obvezni tako za koristnika kakor tudi za kreditna podjetja. Poleg tega morajo banke kontrolirati koristnike kreditov, če v vsem izpolnjujejo postavljene pogoje. Vsakodnevna dolžnost banke je, zasledovati delo koristnika kredita, zasledovati torej trošenje njegovih obratnih sredstev. Ta dolžnost izvira iz bistvene spremembe vloge banke in iz novih nalog v pogledu kreditiranja našega gospodarstva. Bančni kredit nam namreč služi kot eden osnovnih pokazateljev v pogledu izvršitve planskih nalog koristnika kredita. Zato postavljamo načelo, da se vsako podjetje poslužuje kredita. S tem omogočamo izvajanje kontrole po banki. Iz tega izhaja, da je banka dolžna na podlagi materiala, s katerim razpolaga, kakor tudi na podlagi podatkov, ki jih zbere ob priliki pregleda podjetja, oceniti upravičenost do kredita, in višino kredita prilagoditi dejanskemu stanju tako, da koristniki kreditov lahko poslujejo s tolikšnimi sredstvi, kakšna so jim v danem momentu stvarno potrebna.

Da more banka zadostiti vsem tem zahtevam našega gospodarstva, imajo tudi podjetja — koristniki kreditov do banke gotove dolžnosti, ki se izražajo predvsem v naslednjem:

Ko prejme podjetje obvestilo o odobrenem kreditu, mora banki takoj potrditi na bančnem protipismu, da soglasja s pogoji kredita. Protipismo morajo podpisati osebe, ki so po registru — odločbi za to pooblaščenice. — Sredstva, ki jih podjetja prejmejo, se morajo izkoristiti izključno za one namene, za katere so dodeljena. — Pri poslovanju z banko se morajo podjetja držati dogovorjenih pogojev. Ako nastopijo poslovni dogodki, ki zahtevajo spremembo dogovorjenih pogojev, je potrebno o tem informirati banko in zahtevati spremembo veljavnih pogojev.

Banki je potrebno mesečno pošiljati poročila o uporabi obratnih sredstev na način, ki je v to svrhu predpisana. Zaenkrat bodo te poročila pošiljala vsa zvezna in republiška podjetja ter bolj razvita lokalna podjetja. Poročila bodo vsebovala stvarne podatke iz knjigovodstva podjetij. Podatki bodo vsebovali vire obratnih sredstev, normirana obratna sredstva in to po normativih in po stvarnem stanju, nadalje pasivna in aktivna obračunska sredstva. V kolikor bi banka pri pregledu teh poročil našla za potrebno, bo podjetje še pregledala. Pogoj za ta poročila je, da podjetja ažurirajo svoja knjigovodstva, ker bi se v nasprotnem primeru lahko zgodilo, da banka prošnja za zvišanje kredita ne bi mogla uspešno obravnavati.

Podjetja morajo v določenih rokih dostavljati bankam podatke, ki služijo za ugotovitev potrebne višine kratkoročnih kreditov za prihodnjo dobo.

Pri kreditih za redna obratna sredstva je treba dati podatke osem dni pred potekom tromesečja za prihodnje tromesečje, in sicer na bazi tromesečnih finančnih planov, pri proizvodnih podjetjih po polni lastni ceni, pri trgovskih in odkupnih podjetjih po vrednosti blagovnega neto prometa, pri uslužnostnih podjetjih pa po vrednosti uslug.

Podatke za sezonske kredite je treba dati osem dni pred potekom meseca za prihodnji mesec. Ti podatki vsebujejo plansko zadolžitve za zadnji mesec na bazi mesečnega operativnega plana, izraženo v polni lastni ceni ali vrednosti odkupa.

Obveznosti do banke, ki izvirajo iz odobrenega kredita, je treba popolnoma poravnati do dogovorjenega roka. V kolikor to ni mogoče, je treba najmanj osem dni pred potekom roka, ali čim se ugotovi, da kredita ne bo mogoče odplačati v določenem roku, dostaviti banki obrazloženo zahtevo za podaljšanje roka za izplačilo dolga.

Če podjetje ugotovi, da mu kredit do odobrenega zneska ni potreben, ga mora delno ali pa v celoti vrniti.

Pri spremembi planske naloge in to pri povečanju ali zmanjšanju, mora koristnik kredita takoj obvestiti banko o spremembi in istočasno dostaviti konkreten predlog za spremembo višine odobrenega kredita.

Pri spremembi pomena podjetja je treba po izvršeni primopredaji dostaviti banki rešenje o spremembi značaja in poročilo o izvršitvi primopredaje.

Predstavnikom banke je treba omogočiti pregled finančnega poslovanja v primeru, kjer je to izrecno predpisano (pred otvoritvijo izrednega kredita ali specialnega kredita za nepredvidene izgube), kakor tudi v primerih kadar banka ugotovi potrebo po pregledu.

Zaradi pravilnega koriščenja kredita je potrebno postopati po splošnih predpisih, ki regulirajo plačilni promet tako v pogledu polaganja viškov gotovine preko blagajniškega maksimuma, kakor v pogledu fakturiranja in predlaganja izplačilnih nalogov.

Koristniki investicijskih kreditov morajo z ozirom na specifičnost teh kreditov poleg navedenega vedeti še naslednje:

Kredit morajo izkoristiti v mesih predračunskih cen in za namene za katere je odobren. — Po zaključku del takoj pošljejo banki situacijo, pri novih gradnjah pa tudi komisijko poročilo o prevzemu zgradbe. — Banko morajo takoj obvestiti o ustavitvi del na gradbišču, v kolikor se delo ne bi nadaljevalo v teku tekočega planskega leta. V teh primerih morajo koristniki vrniti neporabljeni del avansa. — Obroke dolga je treba redno odplačevati in celoten dolg odplačati v dogovorjenem roku.

Banka zmore svoje naloge, ki jih ima v planskem gospodarstvu, pravilno izvrševati le, če vlada med njo in podjetji najvišje sodelovanje. V interesu vseh — tako podjetij, kakor banke — je, da se vprašanja po kreditih hitro, redno in pravilno rešujejo. To pa je možno le, če podjetja vzdržujejo pravičen stik s kreditnimi podjetji. P. B.

Nekaj pripomb h kritiki ljubljanskega trga

(Nadaljevanje s prve strani.)

bil predviden za konzum, je blokiranega za seme. Je namreč tako lep in dobre vrste, da bi pri vsaki porabljeni toni izgubili že devet ton bodočega krompirja. Vsa letošnja dela so izvršili ob pomnikanju 50 do 70 delovnih moči, zato niso izkoristili vrtnih površin niti dvakrat, kaj šele štirikrat, kakor bi kot dobri gospodarji morali. Prav zadnje dni so dobili v pomoč tri brigade, ki bodo sicer mnogo pomagale, vendar se proizvodni stroški precej povečajo. So sami nekvalificirani delavci, zato je njih delovni efekt mnogo manjši. Na državnih posevstvih in ekonomijah se kaže problem kvalificiranih stalnih delovnih moči prav tako, kakor v kmečkih delovnih združenjih.

O planiranju pa še to mimogrede. Zaledje Ljubljane niso samo vasi tik ob njej, ampak tudi malo, dlje. Kar spominja se nazaj, odkod vse so včasih mlekarice vozile mleko, sadje, povrtnino in zelenjavo. Neposredno zaledje Ljubljane so prav gotovo tudi Gameljne, Smartno, Tacen itd., kjer pa so za leto 1951 že dobili kmetovalci odločbe za še večje oddajo žita, torej večji setveni plan žita. Na Pšati pa so na primer tudi že dobili plan, da bodo morali na dveh in pol hektara sejati zelenjadna semena za semensko službo. Zakaj na Pšati zelenjadna semena, ko se jih da transportirati od daleč? Poleg tega je Pšata v alpskem območju, kjer je veliko moče, dež pa ob času cvetja z rjo uničuje zelenjadne semenske nasade. V Prekmurju, ki ima panskno klimo, pa so kot nalašč dana pogoj za gojitve semenskih zelenjadnih nasadov. Ze sedaj izgleda, da se bodo kljub vsemu pisanju in polemiki tudi drugo leto povrnili primeri, ko so iz Prekmurja z avtomobili vozili v Ljubljano solato, na Pšati pa so gojili semenske rastline, da so iz Vojvodine vozili papriko, kolj je na Pšati propadala, itd. Bodimo bolj praktični operativci kakor pa analitiki že končanah dogodkov!

Sporočilo zvezne komisije za vpis ljudskega posojila o dolžnostih osnovnih vpisnih komisij

Z zaključitvijo vpisovanja ljudskega posojila se konča delo vpisnih komisij. Osnovne komisije morajo po zaključitvi vpisovanja opraviti sklepna opravila in obračun, nato pa začeti priprave za odplačilno službo. Sklepna opravila in obračun z banko morajo biti končani najpozneje do 23. septembra t. l. Posebej je treba opozoriti, da se morajo te naloge opraviti v določenem roku, ker bi se s zavlaževanjem zaključka in obračuna, osumenosti pripravljajna dela za odplačilno službo. Tista vpisna mesta, ki zaradi oddaljenosti ali zaradi drugih posebno opravičenih vzrokov ne bi mogla te storiti najpozneje v nedeljo 24. septembra dopoldne. Zato bo banka ta dan izjemoma delala.

Dolžnosti blaginikov osnovnih komisij po končanem vpisovanju so te-le:

1. Zaključiti morajo seznam vpisovalcev (obrazec B); na hrbtni strani poslednjega seznama je napraviti pismen pregled (rekapitulacijo);
2. V nadaljevanju pismenega pregleda (rekapitulacije) morajo napraviti pismeni obračun sprejetih in izdanih obveznic ter sprejete in plačane gotovine. Pregled (rekapitulacijo) in obračun je treba napraviti natanko po tehničnih navodilih (oddelek: »Dela po zaključnem vpisovanju« pod a) »Dela pri zaključevanju seznama vpisovalcev). Za delo vpisnega mesta solidarno odgovarja osnovna komisija. Zato mora pregledati vse material, napravljeni zaključek in obračun in vse te prekontrolirati. Posebno ima še dolžnost, da prekontrolira skupni znesek kolone 5 (plačano v gotovini) in ugotovi materialno pravičnost in točnost poslovanja z gotovino in obveznicami. Zaključek in obračun podpisajo vsi

DELO HMELJSKEGA INSTITUTA za napredek našega hmeljarstva

Savinjsko hmeljarstvo se ni niti sto let staro, vendar se uvršča med naše najpomembnejše kmetijske panoge. Ne dvomno pa ima še veliko prihodnost, saj se je izkazalo, da je Savinjska dolina izredno ugodno področje za pridelovanje hmelja. Savinjski hmelj prekaša s svojo kakovostjo sloviti hmeljski pridelek drugih dežel. Toda hmeljarstvo ne more primerne napredovati, če je prepuščeno le sebi in če ga strokovno ne usmerjajo najboljši strokovnjaki. Hmelj je izrazito izvozno blago, ki se more primerno uveljaviti na svetovnem trgu le, če je najboljše. Kakovost pa mora biti stalno na višini, ne pa le, da bi bila nekaj slučajnega. Hkrati si morajo tudi prizade-

precej koristnega znanstvenega dela, preveč pomembne naloge. Ze leta 1946 je začela delovati selekcijska postaja, ki zdaj deluje v okvirju hmeljskega instituta. Hmeljarska zadruga v Zalcu (»Hmezad«), organizator našega hmeljarstva, se je lani lotila graditve poslopja za hmeljski institut. Ceprav institut še ni imel primernih prostorov in opreme, so se že oprileci znanstvenega dela; pri kemičnih preiskavah jim je pomagal kmetijski zavod v Ljubljani.

Zdaj je izšla brošura »Hmelj letino 1949«. V nji sta strokovnjaka inženirja

ima na primer savinjski hmelj. Areal kakovostnega hmelja znaša pri nas samo 600 kvadratnih kilometrov.

V drugih deželah, kjer pridelujejo hmelj, imajo že dolgo hmeljske institute. Izkazalo se je, da je treba s stalno znanstveno kontrolo in raziskovalnim delom skrbeti, da se kakovost hmeljskega pridelka ne poslabša, da gojijo primerne sorte in izboljšujejo agrokemijske ukrepe. To je potrebno tudi pri pridelovanju našega hmelja. Zato bo hmeljski institut postal eredišče vsega znanstvenega dela za naše hmeljarstvo. Poslopje zanj so že zgradili. Treba ga je še primerno opremiti.

Institut bo moral rešiti še številna nejezna vprašanja, zlasti s področja kemije. To je ena prvih nalog, zakaj šele potem bodo imeli botaniki ali genetiki, ki si prizadevajo vzgojiti boljše sorte hmelja, tudi jasnejši smoter. Kemična analiza je edini kriterij za znanstveno kontrolo proizvodnje in zanesljivo ugotovitev kakovosti hmeljskega pridelka.

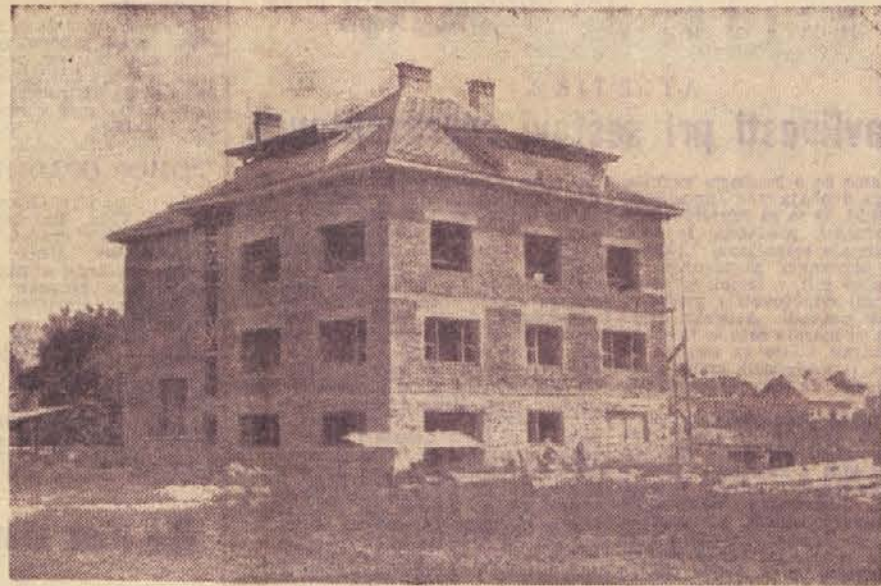
Za kakovost hmelja so posebno pomembne smole, zlasti humulon in lupulon. Te snovi dajejo pivu značilno grenčico. Zanimivo pa je, da učinkujejo tudi na bakterije kot biotiki — antiseptično. Te smole vsebuje samo hmelj. Če hmelj predolgo leži v skladišču, smole časoma oksidirajo (se zvežejo s kisikom) in polimerizirajo (se povežejo v drugačne, velike molekule), kar pomeni, da se smole strdijo in nimajo več pomena za pivovarstvo. Zato je tako zelo pomembno primerno vskladiščenje. Kemiki so ugotovili, da imajo pomen za določanje pivovarniške vrednosti hmelja le čiste grenke kisline, ločene od smol. Razen smol vsebuje lupulon tudi eterična olja, ki dajejo hmelju značilen vonj in pivu aromo. Ta olja spadajo med terpene, so zelo hlapljiva in se pri kuhanju piva večinoma izgubijo.

Če hočemo kar najbolj ohraniti aromo in hmeljske smole, je treba hmelj vskladiščiti v mrzlem in suhem prostoru, kjer zrak dobro kroži, ali pa v hladilni napravi pri 0° C. Da grenke smole ne oksidirajo, je treba preprečiti pristop zraka v bale hmelja.

V primeri s kemičnimi preiskavami hmelja letnikov 1937—1941 in 1946 do 1949 sprevidimo, da ima lanski pridelek sestavine, ki so nekaj izpod devetletnega povprečja, kar velja tudi za humulon. Pač pa je vseboval nekaj več lupulona. Razmeroma manj humulona je bilo zaradi vremenskih neprilic in deloma, ker so lani hmelj začeli prežgdati obratiti. Laboratorijsko so ugotavljali tudi, kdaj bi bil najprimernejši čas za obiranje hmelja, da bi pridelale vseboval čim več humulona in lupulona. Lani so dognali, da je vsebina humulona najbolje naraščala od 27. do 30. avgusta, potem pa se je že začela zmanjševati.

V primerjavi z vzorci hmelja lanskega pridelka iz države in dveh iz tujine je bila kakovost savinjskega hmelja še vedno mnogo boljša kakor drugih hmeljskih pridelkov.

Brošura je preprečevalno dokazala, kako zelo pomembno je znanstveno delo za napredek našega hmeljarstva in da novi hmeljski institut čakajo odgovorne naloge.

Novozgrajeno poslopje hmeljskega instituta v Zalcu

vati, da bi bil donos še večji, pridelovalni stroški čim manjši in da bi stalno izboljševali hmeljske sorte. V zvezi s tem je treba rešiti vprašanje najboljšega sušenja hmelja, dalje zatiranja škodljivcev, obdelovanja itd.

Zato je hmeljski institut, ki se je začel nazivati in ki je že lani opravil

Janko Petriček in Alojz Kač zbrala precej podatkov o dosežanjem znanstvenem delu instituta.

Savinjsko hmeljarstvo se je začelo leta 1854, bolj pa se je razvilo šele leta 1872. Spočetka so gojili württemberski hmelj, leta 1924 pa so uvedli angleški golding, ki se je v Savinjski dolini izvrstno obnesel.

Sedanja hmeljarska zadruga je začela delovati marca 1946. V nji so se združile vse prejšnje hmeljarske organizacije. »Hmezad« dobro varuje interese našega hmeljarstva, pomaga svojim članom s potrebnimi znanji, zlasti pa, ker vskladiščuje, pripravira, pakira in odpošilja hmelj na svetovni trg ter skrbi, da se sloves našega hmelja čedalje bolj utrjuje po svetu.

Na kakovost hmelja vpliva mnogo čimteljev, od podnebnja do načina gojenja, pa od obdelovanja do sušenja pridelka. Pri terenskem ocenjevanju je bila dosejla splošno v rabi presoja na pogled ali tako imenovano bonitiranje. To je subjektivno ugotavljanje, kako zna hmeljar gojiti, obratiti in sušiti hmelj. Šele ko primerjajo bonitiranje s kemičnimi analizami, je mogoče pridelek natančno oceniti ne le glede pridelovanja, marveč tudi po vrednosti hmelja.

Kakovostni hmelj je predvsem odvisen od zemlje in podnebnja. Le redko kje na svetu so površine, kjer je mogoče pridelovati izvrsten hmelj z aromo, kakršno

POMEMBEN DAN PIONIRJEV

Ljubljana, 19. sept.

Le nekaj dni je, odkar so se pionirji veselili in razigrani vznijali s počitnic v svoj dom, kjer bo treba spet resno prijeti za učenje. Letos so nekako vse drugače razpoloženi. Zvedeli so novico, da bo pionirska organizacija letos bolj skrbela za njihovo zabavo v prostem času in jim pomagala pri organiziranju raznih krožkov, v katerih se bo lahko vsak po svojih željah udeleževal.

V začetku preteklega tedna so imeli pionirji svoj prvi sestanek po počitnicah. Vse je bilo nekako slavnostno pripravljeno. Cudili so se, da je na ta sestanek prišlo tudi nekaj starejših ljudi. Spogledovali so se in si namigovali, kaj neki to pomeni. Eden od mladincev je za začetek zaigral na harmoniko, nakar je pred pionirje stopil mladinec Demšar in jih prisrčno pozdravil.

podjetjih napravijo zaključek vpisovanja prav tako kakor vsa druga že našta vpisna mesta, razlika je samo ta, da ni obračuna z banko, ker obveznice niso bile dobljene vnaprej. Osnovne komisije teh vpisnih mest izročijo takoj kopije seznama vpisovalcev skupaj s preostalim neuporabljenim vpisnim materialom pristojni banki, vse drugi vpisni material (izjave, zavirnice, seznama vpisovalcev, talone priznanja, priznanja s potrdilom o prejemu obveznic, ki ga da vpisovalec, in morebitne nevročene obveznice) pa izročijo svetovni računovodstvu. To je treba storiti takoj brez odlašanja, da bo imelo računovodstvo pravočasno pri sestavljanju plačilnih seznamov za mesec oktober na razpolago vse podatke o višini obrovkov. Če osnovna komisija ne bi izročila materiala, mora računovodstvo zahtevati od komisije ta material.

Za zaključevanje in obračun, ki ga je treba napraviti na način in v roku, ki je določen v navodilih, niso dolžne skrbeti samo osnovne komisije, ampak vse višje komisije, posebno pa krajevne in okrajne. Te komisije morajo na podlagi evidenc, ki jo vodi pristojna banka, spremljati zaključitev in obračun pri vseh vpisnih mestih na svojem območju in še sedaj napraviti potrebne korake, da se bodo naložena opravila brezopozno izvršila v določenem roku. V primeru potrebe pa morajo pomagati tistim vpisnim mestem, pri katerih bodo nastale težave pri zaključevanju in sestavljanju obračuna.

POPRAVEK

V včerajšnji številki se je v poročilo o ljudskem posojilu (na prvi strani) vrnila tiskovna napaka. Zadnja vrstica drugega odstavka se pravilno glasi: znaša 343.768 vpisnikov — namesto 343.768.000 vpisnikov.

v domu Ivana Cankarja

Pionirji so zvedeli, da bodo letos našli v svoji organizaciji mnogo več razvedrila in možnosti za različna udejstvovanja. Na dvesto desetih in četrdesetih bodo pionirji po mili volji vključevali v dramsko, šahovsko, fizikalno, pevsko ali kakšno drugo skupino. Vse te skupine pa bodo tvorile odred, ki ga bo vodil načelnik-pionir, ki ga bodo pionirji sami izvolili.

V dvorani se je slišalo vzklikanje in ploskanje. Tov. Demšar je prošil pionirje, naj kar predlagajo tovariša, kateremu najbolj zupaajo. Nekaj časa so premišljevali. Kmalu pa se je oglasilo iz zadnjih vrst: »Predlagam Kastnerjevega Ivana.« Vsi so se s tem strinjali. Tisti, ki ga je predlagal, je še povedal, da Ivana poznajo že delj časa, je zelo resen in tovariški, pomaga vsakomur, kjer je le mogoče, v šoli pa je vsako leto odličnjak.

Po izvolitvi načelnika odreda se je spet oglasil tovariš Demšar. »Povedati vam moram še nekaj veselega. Letos nam bodo pri delu pomagali tudi starejši tovariši, ki so bili izvoljeni v odredni svet pionirjev. Da jih boste vsi spoznali, se vam bodo kar sami predstavili.«

Član Mestnega gledališča Tov. Kopalja je pionirje pozdravil in jim povedal, da je pripravljen voditi njihovo dramsko skupino.

Za njim se je pionirjem predstavil študent univerze Hočevar, ki bo zbral okrog sebe tiste pionirje, ki imajo veselje za literarni krožek. Na tem krožku bodo slišali zanimive povesti, se učili recitacij in pisali spise. Seveda bodo lahko tudi sami predlagali, kaj si še želijo.

Oglasil se je še član sveta, ki bo pionirje učil družabnih iger, odbojko, košarko itd. Tov. Roblek, član oblastnega odbora Šahovske zveze, jih bo učil šah, profesor Skokova bo vodil prirodopisni krožek, študent Bartel pa bo organiziral lutkovni krožek.

Pionirji so se seznanili še z ostalimi člani sveta, ki jim bodo pomagali. Potem so iz svojih vrst izbrali še vodje skupin, ki bodo skrbeli, da bo delo v krožkih pravilno potekalo. Vodje skupin bodo prenašali želje in predloge pionirjev članom sveta, ki bodo storili vse, da jim ugodijo.

Ob zaključku so pionirji povedali, da vsako leto ob Cankarjevem rojstnem dnevu tekmujejo za Vrhničan za pokal, zato bodo začeli tako vaditi šah, lahko atletiko in razne igre. D. M.

Še o tekmi Železničar-Odred

Nedeljska tekma med sarajevskim Železničarjem in Odredom je bila za obe moštvi zelo važna. Železničari bi v primeru poraza ostali skoraj gotovo na naslednjem mestu in bi igrali iz II. lige. Odredu pa je bila potrebna zmaga, da bi se uvrstil v gornjem delu tabele ter tako ostal še nadalje najnesrejši kandidat za vstop v I. ligo. Tekma je to tudi pokazala, kajti obe moštvi sta vložili vse sile za zmago. Borbenosti in ostrejši Sarajevčani so odločili tekmo v svojo korist z minimalnim rezultatom 1:0.

igranje. Dobra polovica moštva je spala v hotelu, ostali pa so se morali zadovoljiti s počitkom v vagonu na postaji. Tak postopek zasluži grajo, posebno še, ker to ni prvi primer in bi morala končno Nogometna zveza Jugoslavije razširiti vrsto nesportnih dogodkov in postopkov, katerih so vedno bili krivci sarajevski Železničari in ki niso v ponos sarajevskim sportnikom. S. Tiran.

LESTVICA REPUBLIKSKE LIGE

Branik	12	12	0	0	56:10	24
Korotan	14	12	0	2	38:13	24
Krim	14	10	1	3	38:16	21
Kladivar	13	9	2	2	16:17	20
Žel. (Mrb)	14	8	1	5	22:23	17
Miliničnik	14	4	2	6	27:44	10
Sobota	13	4	1	8	30:23	9
Žel. (Dg)	13	4	0	9	31:36	8
Proleterec	14	4	0	10	24:52	8
Gregorčič	14	3	1	10	20:45	7
Drava	14	1	0	13	14:74	2

ATLETIKA

Nepravilnosti pri sestavi reprezentance

Poročali smo že o končnem rezultatu atletskega dvoboja med Jugoslavijo in Italijo 8/9. ki je za jugoslovansko ekipo zadovoljiv, predvsem še zato, ker je nastopala oslabiljena. Nekateri atleti po napornem gostovanju na Svedskem niso bili v formi, nekateri pa niso mogli odstopati z reprezentanco zaradi poškodb. Atletska zveza Jugoslavije bi morala zato še bolj pazljivo izbirati atlete za sestavo reprezentance. Iz naslednjih vrstic pa bo vsakomur jasno, da tega v vsakem primeru ni storila.

Na III. letnih študentskih igrah v Ljubljani (30. avgusta) je Janko Müller, član Enotnosti, dosegel v metu diska rezultat 45,63 m, katerim se je vrstila na drugo mesto v lestvici najboljših metalcev Jugoslavije. Vodstvo atletskega kluba Enotnosti je opozorilo Atletsko zvezo Jugoslavije (ASAJ) na dobro formo in rezultat Janka Müllerja in predlagala, da se izvede izbirno tekmovanje za našega drugega reprezentanta v disku. Generalni sekretar ASAJ je odgovoril predstavnikom kluba, naj Müllerjev potni list pošljejo takoj v Beograd zaradi pravočasne izstitve vizuma na italijanskem konzulatu. Potni list so takoj poslali štiri dni pred odhodom reprezentance v Italijo. Medtem je Müller potrdil svojo formo s preizkusnimi meti ob navzočnosti atletskega sodnika ing. Megušarja, katerega je ASAJ določil za sodnika. Müllerjev nadaljnji met je znašal 46,40 m, ostali pa niso bili mnogo slabši. Vodstvo kluba je bilo prepričano, da je Müllerju nastop z reprezentanco zagotovljen. Presenečenje je bilo tem večje, ko je ASAJ poslal brojavko, v kateri obžaluje, da Müllerju ni uspel preskrbeti italijanske vize. Müllerju torej niso mogli preskrbeti vize v treh dneh, medtem ko so si je nekateri člani ASAJ lahko preskrbeti v enem dnevu in to tik pred odhodom. S tem, da je Atletska zveza Slovenije predlagala za reprezentanco Janka Müllerja, pa ni hotela onemogočiti odhoda atlete Krnjajčiču, ki bi lahko prav tako potoval v Italijo, saj je znano, da odhajajo v inozemstvo z našimi reprezentancami preštivljeni funkcionarji in pa razni »pospešni« spremljevalci.

ITALIJANSKI LISTI O SREČANJU Z JUGOSLAVIJO

Rim, 19. septembra. Vsi italijanski listi prinašajo na vidnem mestu poročila o atletskem srečanju Italija - Jugoslavija, ki se je končalo v Milanu z zmago Italije 94:94 točkam. Listi podarjajo, da so Italijani zelo tekoče zmazali, posebno zaradi visoke kvalitete jugoslovanskih atletov v teku. Jugoslovanski atleti so se ostro borili v vsaki disciplini, celo v tistih, za katere so vedeli, da imajo vse pogoje za zmago njihovi nasprotniki. Borili so se poizrtljivo in je obširnost na milanskem stadionu toplo pozdravilo vsako njihovo zmago. Listi posebno poudarjajo odlične rezultate, ki sta jih dosegla Ceraj in Segedin. »Messaggero« in »Tempo« poudarjata, da se je jugoslovanski sportnikom posrečilo po odličnem teku priložiti zmago v štafeti 4x400 m. Vsi listi pišejo, da je bila italijanska štafeta absoluten favorit za to disciplino, in to tem bolj, ker je na evropskem šampionatu v Bruslju Italija dosegla v tej disciplini mnogo boljše rezultate kot Jugoslavija.

SVEDSKA-FRANCIJA 109:103

Svedska atletska reprezentanca je premagala v Stockholmu francosko s 109:103. Drugi dan tekmovanja so bili doseženi naslednji najboljši rezultati: 400 m: Ševc (F) 1:12,8; 800 m: Bally (F) 22 sekund; 1500 m: Moberg (S) 15,11 m; met kopja: Erickson (S) 71,18 m; 3000 m: Soederberg (S) 9:05,4; skok v vis: Gallo (F) 1,95 m; 5000 m: Mimoun (F) 14:29,2; met diska: Heilberg (S) 48,46 m; 1500 m: Malbrout (F) 9:51,4; štafeta 4x400 m: ekipa Svedske 3:18,4.

DRVI O 20.15 PREDI FIZIKULTURNI TEKMAMI

Drvi o 20.15 priredi fizikulturni tekmi: Polet: v Mladinski dvorani (Frankiškova ulica) predavanje: PRVENSTVO EVROPE V ATLETIKI. Predavalca bosta priznana atletska strokovnjaka ing. Maks Magušar in Janes Spindler.

DANES IN JUTRI BO NA KOPALISČU »KOLEZIJA« MEDNARODNI PLOVALNI DVOBOJ: BELJAK: LJUBLJANA

Pričetek tekmovanja ob 16.

M. Vujačić — državni prvak v metanju kopja

Na gradnjivih javnih kopalščih so pozabili

Ljubljana, 19. sept. Pravijo, da so kulturna raven ljudi meri po razširjenosti higienskih naprav. Če to drži, potem se v Ljubljani ne moremo preveč pohvaliti. Ljudje, ki nimajo doma kopalnic, ali popotniki, ki pride v Ljubljano, bo težko našel kopalnico, kjer bi se lahko počisto umil.

Ljubljana ima pri svojih 120.000 prebivalcih vsega 5 kopalščih. Kdor se je zadnje dneve hotel skopati, je lahko ugotovil, da tudi ta kopalšča slabo delajo. Kopalšče Slon je imelo na vratih napis »Zaradi tehničnih ovir zaprto«. Ljudska kopalnica v centru mesta »Zaradi preureditve zaprto«. Tudi kopalšča na Miklošičevi cesti je obiskovalca že v veči pozdravil podoben napis. Tako je ostalo le kopalšče v Savski koloniji ter Meksika, ki pa sta tudi odprti le enkrat ali dvakrat tedensko.

Po osvoboditvi so zgradili le kopalšče v Savski koloniji, čeprav kopalšča starij kopalščih že pred vojno ni zadostovala. Po osvoboditvi pa se je Ljubljana posebno pri zahodu močno razširila. Toda prav na tem področju ni nobene javnega kopalšča. Prav bi bilo, da se rajonski ljudski odbori pobrigajo in urede vsaj v vsakem rajonu po eno kopalšče. — G. G.

POMOČ GRADITELJEM HIS

Kamnik, 18. sept. V št. Vidu, Dravljah, Stozicah in Malini Jaršah grajo po načrtu stanovalskih hiš MLO v Ljubljani se zaveda velikega pomena teh gradenj; zato vneto pomaga interesom in z gradbenim materialom, dodeljevanjem zemlje itd.

Vse drugače pa je v kamniškem okraju, kjer je kljub velikemu pomankanju stanovanj gradnja stanovanjskih hiš že leta rimarski in mrtvi točki. Res je, da je dobil kamniški okraj lepe pred kratkim investicije za gradnje. Toda glavni vzrok zastoja je v tem, da odgovorni ljudje na OLO v Kamniku nečejo niti prvim, najpo-...

PRAZNIK SLOV. PRIMORJA

Tolmin, 18. sept. Prebivalci Slovenskega Primorja so 15. septembra praznovali tretje obletnice priključitve k FLRJ. V tolimskem okraju so na predvečer po vseh hribovih goreli kresovi. Proslave so bile po vseh KLO. Na njih so o pomenu tega praznika govorili okrajni aktivisti. KOOP in množične organizacije so izvedli presrečne točke, deklaracije in recitacije. Po proslavi so imeli po nekaterih vaseh ljudsko rajanje. V Bovcu, Kobaridu, Tolmini in Luciji pa so bila velika zborovanja na prostem. — S. N.

50-LETNICA GASILSKO DRUŠTVA

Spenica, 18. sept. Prvo gasilsko društvo na Tolminskem, ki ga je za velike poizrtvalnosti vodil takratni učitelj Andrej Trešče. V prvi svetovni vojni je društvo izgubilo vse inventar in končno so italijanske fašistične oblasti društvo ukinile. Vendar se Speničani niso odpovedali svojemu društvu. Takoj po osvoboditvi so ustanovili svoje četo v sklopu društva v Bovcu. Ta četa je pokazala že v prvih letih ponovnega...

PLANIRANJE TISKOVIN ZA L. 1951

Pozivamo založbe, ustanove, podjetja, OLO, MLO, KLO, vodstva raznih organizacij in ostale potrošnike grafičnih proizvodov (knjig, časopisov, revij, obrazcev, plakatov itd.), da planirajo svoje potrebe za leto 1951 preko svojih AOR ali drugih nadrejenih forumov, ki so dolžni, da oddajo skupni planov izdelan na predpisanih obrazcih, na Grafično koordinacijsko komisijo, Ljubljana, Masarykova 14, najkasneje do 10. oktobra 1950.

Založbe, AOR in drugi nadrejeni forumi, ki ne planirajo svojih potreb preko Državne ali ostalih založb, naj dvigneno predpisane obrazce na Grafični koordinacijski komisiji. Potrošniki, ki ne bodo pravočasno planirali svojih potreb po tiskovinah, ne bodo dobili potrebnih kontingentov papirja in se bodo vsa njihova naročila odklanjala.

GRAFIČNO KOORDINACIJSKA KOMISIJA

Korisnike tiskovin LRS, ki se uporabljajo standardne tiskovine, ki jih zalaga Državna zaloga Slovenije, oziramo na naročili h letu 1950 tiskovine pri DZS, obveščamo, da bo zaloga DZS sama planirala na podlagi zbranih podatkov papir in izdelavo tiskovin za leto 1951. Torej jim ni treba v to svrhu sestavljati nobenega plana.

SESTAVITI PLANE PA SO DOLŽNI:

1. Korisniki (ministrstva, sveti, operativna-upravna vodstva, centralne vodstva množičnih organizacij itd.) ki oddajata tiskovine mimo DZS v lastne tiskarne ali kako drugače (n. pr. Narodna banka, Litostroji itd.), ker zanje DZS nima zbranih potrebnih podatkov.
2. Vodstva vseh onih resorov, ki pričakujejo v letu 1951 kakšne izredne potrebe n. pr. ljudske štetje, volitve, popis itd.), naj za te potrebe sestavijo plan.
3. V svrhu planiranja postavite po en vzorec vsake tiskovine. Priložite tudi seznam vseh predloženih tiskovin. Na vsakem vzorcu naj bo napisano: 1. številka, ki se ujema z zaporedno številko v seznamu, 2. število kosov, potrebnih v l. 1951, tu 1951.
3. oblika (ali je to list, pola, karton, blok, vzevek ali knjiga) 4. pri vseh ali knjiga, ki se vežejo, je treba navesti, koliko listov naj ima blok, vzevek ali knjiga.

N. pr. 7. 2000 blokov po 100 listov. Vse tiskovine se planirajo pri Državni založbi Slovenije, Ljubljana, Metni trg 24. — Zadnji rok je 5. oktober 1950. Državna zaloga Slovenije.

OKRAJNO ODBOR LJUD. TEHNIKE POLJŠANE

privedi v 24. t. m. ob 14.00 v Ločah

I. VELIKI LETALSKI MITING

Na sporedu: jadralska, motorna letala, skoki s padali in tekmovanje modelarjev. Ljubitelji letalstva vabljeno. Za okrepčilo preskrbljeno. Vabi OO LT Poljsane. 5072

Na gradnjivih javnih kopalščih so pozabili

Ljubljana, 19. sept. Pravijo, da so kulturna raven ljudi meri po razširjenosti higienskih naprav. Če to drži, potem se v Ljubljani ne moremo preveč pohvaliti. Ljudje, ki nimajo doma kopalnic, ali popotniki, ki pride v Ljubljano, bo težko našel kopalnico, kjer bi se lahko počisto umil.

Ljubljana ima pri svojih 120.000 prebivalcih vsega 5 kopalščih. Kdor se je zadnje dneve hotel skopati, je lahko ugotovil, da tudi ta kopalšča slabo delajo. Kopalšče Slon je imelo na vratih napis »Zaradi tehničnih ovir zaprto«. Ljudska kopalnica v centru mesta »Zaradi preureditve zaprto«. Tudi kopalšča na Miklošičevi cesti je obiskovalca že v veči pozdravil podoben napis. Tako je ostalo le kopalšče v Savski koloniji ter Meksika, ki pa sta tudi odprti le enkrat ali dvakrat tedensko.

Po osvoboditvi so zgradili le kopalšče v Savski koloniji, čeprav kopalšča starij kopalščih že pred vojno ni zadostovala. Po osvoboditvi pa se je Ljubljana posebno pri zahodu močno razširila. Toda prav na tem področju ni nobene javnega kopalšča. Prav bi bilo, da se rajonski ljudski odbori pobrigajo in urede vsaj v vsakem rajonu po eno kopalšče. — G. G.

POMOČ GRADITELJEM HIS

Kamnik, 18. sept. V št. Vidu, Dravljah, Stozicah in Malini Jaršah grajo po načrtu stanovalskih hiš MLO v Ljubljani se zaveda velikega pomena teh gradenj; zato vneto pomaga interesom in z gradbenim materialom, dodeljevanjem zemlje itd.

Vse drugače pa je v kamniškem okraju, kjer je kljub velikemu pomankanju stanovanj gradnja stanovanjskih hiš že leta rimarski in mrtvi točki. Res je, da je dobil kamniški okraj lepe pred kratkim investicije za gradnje. Toda glavni vzrok zastoja je v tem, da odgovorni ljudje na OLO v Kamniku nečejo niti prvim, najpo-...

PRAZNIK SLOV. PRIMORJA

Tolmin, 18. sept. Prebivalci Slovenskega Primorja so 15. septembra praznovali tretje obletnice priključitve k FLRJ. V tolimskem okraju so na predvečer po vseh hribovih goreli kresovi. Proslave so bile po vseh KLO. Na njih so o pomenu tega praznika govorili okrajni aktivisti. KOOP in množične organizacije so izvedli presrečne točke, deklaracije in recitacije. Po proslavi so imeli po nekaterih vaseh ljudsko rajanje. V Bovcu, Kobaridu, Tolmini in Luciji pa so bila velika zborovanja na prostem. — S. N.

50-LETNICA GASILSKO DRUŠTVA

Spenica, 18. sept. Prvo gasilsko društvo na Tolminskem, ki ga je za velike poizrtvalnosti vodil takratni učitelj Andrej Trešče. V prvi svetovni vojni je društvo izgubilo vse inventar in končno so italijanske fašistične oblasti društvo ukinile. Vendar se Speničani niso odpovedali svojemu društvu. Takoj po osvoboditvi so ustanovili svoje četo v sklopu društva v Bovcu. Ta četa je pokazala že v prvih letih ponovnega...

Zakaj zasipavajo solkanski most

N. Gorica, 19. sept. Kamniti železniški most čez Sočo v bližini Solkana pri Gorici je po svoji gradnji (ima en sam velik obok) pomenbna znamenitost in je znan daleč naokoli. Zato je tem bolj nezamisljivo, zakaj je železniška uprava pričela zasipavati s telesa tega mostu. Ob času dela pripeljejo na most po več vagonov pepela in ga razkidaajo na obeh koncih mostu ob stranskih stebrih. — J.

PRAZNIK DELOVNIH KOLEKTIVOV

Delovni kolektivni steklarne v Rogški Slatini je imel v soboto dvojno svečanost: delavci so prevzeli tovarno v svoje upravljanje, brkali pa je kolektiv prejel prehodno zastavo zvezne vlade. Rogška steklarina je začela obratovati leta 1927; zgrajena je bila na načelih kapitalistične gradnje. Imela je majhne neuhigienične prostore. Poleg tega so se delavci ne prestano ball redukacije plač in visokih kapitalističnih norm. V takih razmerah je zrasla revolucionarna zavest, ki se je iz dneva v dan krepila. Partijska in sindikalna organizacija sta vzgajali delavce preko kulturnega društva »Svoboda« s predavanji, gledališkimi predstavami in podobno. Mnogi delavci so sodelovali v narodnosvobodilni vojni in marsikdo je žrtvoval svoje življenje za svobodo.

V novi Jugoslaviji so delavci z vsemi silami pričeli obnavljati tovarno. Tako se je letos vse kolektiv prešeli v novo modernostno steklarino, ki spada med največje stavbe v državi. V novi hišnici poleg steklarne izdeluje podjetje najfinišne izdelke. Doleže si je v tovarni pridobilo naslov udarnika že 499 delavcev. Zastava zvezne vlade je krona uspehov tega delovnega kolektiva, ki si jo bo z vztrajnim delom...

Osem novih nižjih gimnazij

N. Gorica, 19. sept. V goriskem okraju so v letošnjem letu odprli osem novih gimnazij: v Vipavi, Dornbergu, Dobrovjah, Mirnu, Solkanu, Kanalu, Kojškem in v Dobrovcem, nova internata pa v Vipavi in Skriljah. S tem bodo mladi ljudje imeli možnost, da si pridobijo potrebne znanje.

Prosvetni delavci v goriskem okraju se pridno pripravljajo za letošnje školsko leto. 9. septembra so imeli konferenco upravitelji šol. 11. septembra razvnetilji gimnazij, 16. septembra pa je bila sindikalna konferenca prosvetnih delavcev. Na vseh konferencah so razpravljali o novih učnih načrtih, o pionirskih svetih itd. — L. M.

Kie je bila ljudska inšpekcija

Šoštanj, 19. sept. Kristina Potvavšek, poslovovalnica v okrajnem magazinu v Lučah, je na nedovoljen način navijala cene blaga in zajemljeno preskrbi in prosti prodaji, rezala strankam praveč točk za tekstilne artikle, povzročala primanjiljaje itd. Vse to so ugotovili organi trgovinske inšpekcije pri generalni kontroli. Da bi zakrila svoje goljufije, je sprotil uporabljala paragon bloke za lepljenje odrezkov, čes da ni drugega papirja, ter tako onemogočila kontrolno prodajnih cen za več mesecev nazaj. Prenehal je voditi kartoteke za prehranske artikle, da bi nihče ne imel vpogleda v njeno poslovanje. Pri obravnavanju je izkazal, da strankami se je kaj rada »zmotila« v svojo korist.

Lani je imela Potvavškova iz neznanih razlogov v bližnjini 65.000 din primanjiljaja. Bi da deficit krila, je sklenila letos svoje poslovanje »sposežiti«. Pregled finančnega poslovanja je pokazal za leto 1950 višek v znesku 52.985 din. Ker je mislila, da je višek iz doslej primanjiljaja iz lanskega leta, je avgusta odpovedala službo, toda budnost organov ljudske oblasti ji...

CENA SE JE ZGUBILA

Tolmin, 18. sept. Že 8. avgusta je KZ v Drežnici nabavila nekaj železine v Ljubljani pri »Železnicah«, a še do danes nima cene za to blago. V Ljubljani so rekli da hodo obremeniti stroke. K večjemu uspehu tomlin, ki jih bo poslala cena. Kljub večkratnemu povpraševanju po ceni na OZKK blago še vedno leži v skladišču brez cene.

AVGUSTA JE KZ V DREŽNICI ODPREMILA

nad 1200 kg železja, za kar bi morala dobiti razno tekstilno blago. »Gosa« je zadruži sicer izdal nakazilo za tekstil, a tekstila ni bilo nikjer. Na večkratno starnjevanje na OZKK so vedno darje poslali nekaj tekstila, a to samo v KZ Kobarid. Zakaj morajo nabirati napraviti 100 km poti, če so pa oddali železja v drežniško zadrugo? S takim ravnanjem se le ovira nabiranje železja!

OBVESTILA

DELAVCI, DELAVKE!

»Gradis«, gradbišče tovarne glinice in aluminija v Strnišču pri Ptuj vas vabi, da se vključite v ta kolektiv ter da pomagata dokončati to močno tovarno. Sprejemamo delavce vsak čas za vse vrste gradbenih del. Za delavstvo so na razpolago stanovanja ter dobra prehrana. Delo je organizirano po normam ter je dana možnost za dober zaslužek. 5076

TEČAJ ZA LABORANTE KEMIJSKE STROKE

Na Tehnični srednji šoli v Ljubljani nameravamo organizirati tečaj za laborante, ki se pripravljajo na strokovne izpite za zvanje industrijski laborant kemijske stroke. Tečaj bo dnevnost v večernih urah (po 20.00) štiri mesece, skupno 800 učnih ur.

POZIV

Pozivamo upravnike poštinskih kolonij, ki so prejeli filme od ministrstva prosvete, da jih takoj dostavijo upravi za materialno oskrbo. Dalmatinska ulica 10, upravnike ostalih kolonij in tabornikov pa prosimo, da nam pošljejo po 1 posnetek fotografij s temno naslovom, kdo brani negativ.

GLEDALISČE

OPERA — LJUBLJANA

Sreda 20. ob 20: Musorgski: »Soročinski sejem«, Izen.

Petek 22. ob 20: Massenet: »Don Kihot«, Zaključna predstava za desetletno Partijske konferencie (100 sedesov v prodaji).

Sobota 23. ob 20: Lindpaintner: »Dani«, balet, Izen.

Nedelja 24. ob 20: Wolf-Ferrari: »Zvečava ženske«, Izen.

OKRAJNO GLEDALISČE PTUJ

Cetrtek, 21. septembra ob 20: Moliere: »George Dandin«, komedija v treh dejanjih. Cetrtek.

Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni od 14. do 16. ure.

Precejšen del stebrov je že zasut in če bodo tako nadaljevali, bo Solkanski most kmalu izgubil svojo prvotno obliko.

Pa še nekaj. Kaj bi se na primer zgodilo, če bi se slobajno na kakem stebrov polovila večja ali manjša razpoka? To se prav lahko zgodi, ker je bil most med vojni nekajkrat bombardiran in na eni strani tudi nekoliko zadet. Zato je precej pretresen in že zdaj vozijo vlakci čez njega samo z brzino 20 km na uro. Kako bi se v takem primeru razpoka opazila, če so stebri zasuti? — J.

PRAZNIK DELOVNIH KOLEKTIVOV

Delovni kolektivni steklarne v Rogški Slatini je imel v soboto dvojno svečanost: delavci so prevzeli tovarno v svoje upravljanje, brkali pa je kolektiv prejel prehodno zastavo zvezne vlade. Rogška steklarina je začela obratovati leta 1927; zgrajena je bila na načelih kapitalistične gradnje. Imela je majhne neuhigienične prostore. Poleg tega so se delavci ne prestano ball redukacije plač in visokih kapitalističnih norm. V takih razmerah je zrasla revolucionarna zavest, ki se je iz dneva v dan krepila. Partijska in sindikalna organizacija sta vzgajali delavce preko kulturnega društva »Svoboda« s predavanji, gledališkimi predstavami in podobno. Mnogi delavci so sodelovali v narodnosvobodilni vojni in marsikdo je žrtvoval svoje življenje za svobodo.

V novi Jugoslaviji so delavci z vsemi silami pričeli obnavljati tovarno. Tako se je letos vse kolektiv prešeli v novo modernostno steklarino, ki spada med največje stavbe v državi. V novi hišnici poleg steklarne izdeluje podjetje najfinišne izdelke. Doleže si je v tovarni pridobilo naslov udarnika že 499 delavcev. Zastava zvezne vlade je krona uspehov tega delovnega kolektiva, ki si jo bo z vztrajnim delom...

Osem novih nižjih gimnazij

N. Gorica, 19. sept. V goriskem okraju so v letošnjem letu odprli osem novih gimnazij: v Vipavi, Dornbergu, Dobrovjah, Mirnu, Solkanu, Kanalu, Kojškem in v Dobrovcem, nova internata pa v Vipavi in Skriljah. S tem bodo mladi ljudje imeli možnost, da si pridobijo potrebne znanje.

Prosvetni delavci v goriskem okraju se pridno pripravljajo za letošnje školsko leto. 9. septembra so imeli konferenco upravitelji šol. 11. septembra razvnetilji gimnazij, 16. septembra pa je bila sindikalna konferenca prosvetnih delavcev. Na vseh konferencah so razpravljali o novih učnih načrtih, o pionirskih svetih itd. — L. M.

PRAZNIK SLOV. PRIMORJA

Tolmin, 18. sept. Prebivalci Slovenskega Primorja so 15. septembra praznovali tretje obletnice priključitve k FLRJ. V tolimskem okraju so na predvečer po vseh hribovih goreli kresovi. Proslave so bile po vseh KLO. Na njih so o pomenu tega praznika govorili okrajni aktivisti. KOOP in množične organizacije so izvedli presrečne točke, deklaracije in recitacije. Po proslavi so imeli po nekaterih vaseh ljudsko rajanje. V Bovcu, Kobaridu, Tolmini in Luciji pa so bila velika zborovanja na prostem. — S. N.

50-LETNICA GASILSKO DRUŠTVA

Spenica, 18. sept. Prvo gasilsko društvo na Tolminskem, ki ga je za velike poizrtvalnosti vodil takratni učitelj Andrej Trešče. V prvi svetovni vojni je društvo izgubilo vse inventar in končno so italijanske fašistične oblasti društvo ukinile. Vendar se Speničani niso odpovedali svojemu društvu. Takoj po osvoboditvi so ustanovili svoje četo v sklopu društva v Bovcu. Ta četa je pokazala že v prvih letih ponovnega...

Kie je bila ljudska inšpekcija

Šoštanj, 19. sept. Kristina Potvavšek, poslovovalnica v okrajnem magazinu v Lučah, je na nedovoljen način navijala cene blaga in zajemljeno preskrbi in prosti prodaji, rezala strankam praveč točk za tekstilne artikle, povzročala primanjiljaje itd. Vse to so ugotovili organi trgovinske inšpekcije pri generalni kontroli. Da bi zakrila svoje goljufije, je sprotil uporabljala paragon bloke za lepljenje odrezkov, čes da ni drugega papirja, ter tako onemogočila kontrolno prodajnih cen za več mesecev nazaj. Prenehal je voditi kartoteke za prehranske artikle, da bi nihče ne imel vpogleda v njeno poslovanje. Pri obravnavanju je izkazal, da strankami se je kaj rada »zmotila« v svojo korist.

CENA SE JE ZGUBILA

Tolmin, 18. sept. Že 8. avgusta je KZ v Drežnici nabavila nekaj železine v Ljubljani pri »Železnicah«, a še do danes nima cene za to blago. V Ljubljani so rekli da hodo obremeniti stroke. K večjemu uspehu tomlin, ki jih bo poslala cena. Kljub večkratnemu povpraševanju po ceni na OZKK blago še vedno leži v skladišču brez cene.

AVGUSTA JE KZ V DREŽNICI ODPREMILA

nad 1200 kg železja, za kar bi morala dobiti razno tekstilno blago. »Gosa« je zadruži sicer izdal nakazilo za tekstil, a tekstila ni bilo nikjer. Na večkratno starnjevanje na OZKK so vedno darje poslali nekaj tekstila, a to samo v KZ Kobarid. Zakaj morajo nabirati napraviti 100 km